

PROVINCIAAL VERSLAG

2012

OVER DE

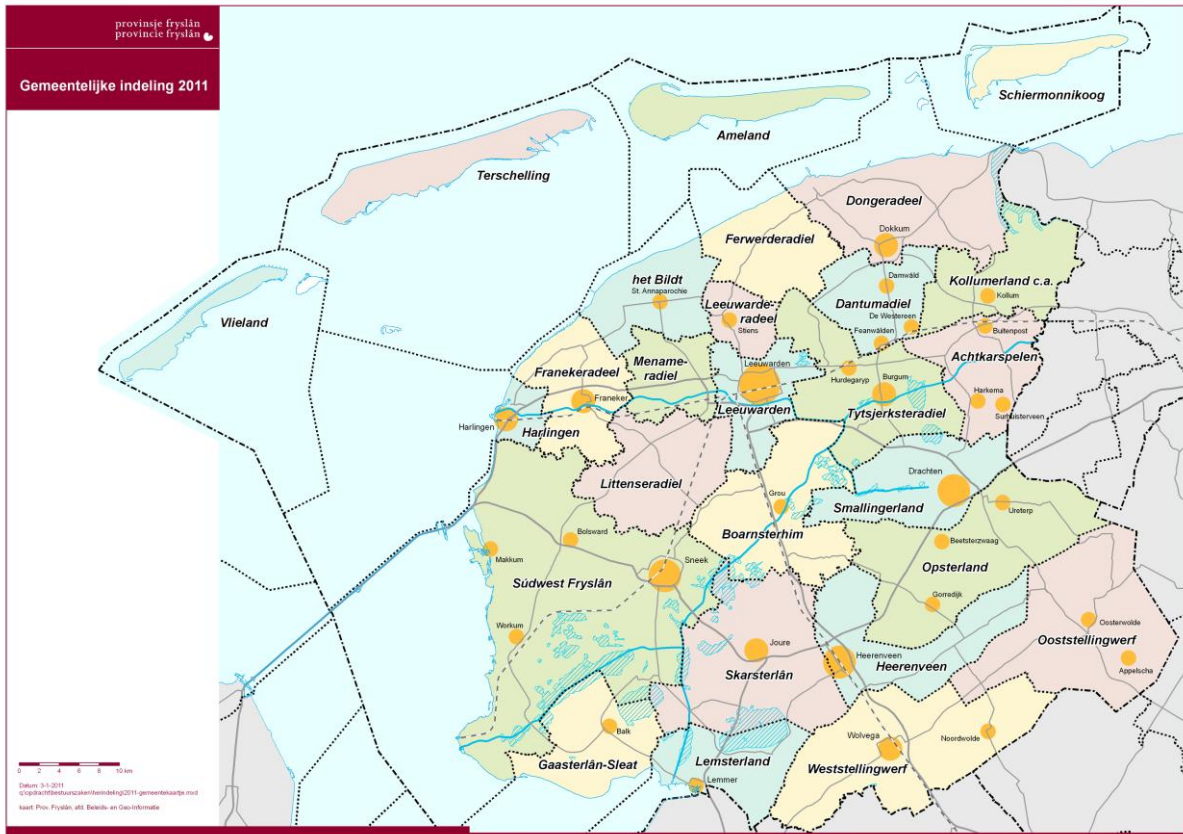
FINANCIËLE POSITIE

VAN DE

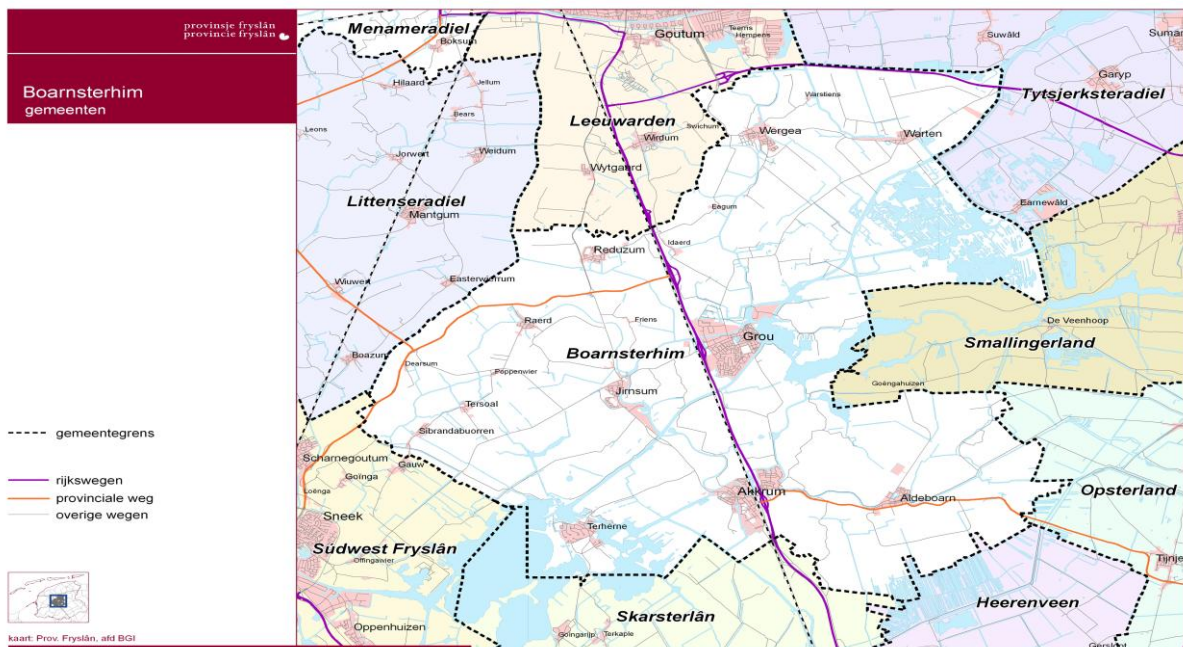
GEMEENTE

BOARNSTERHIM

*Provincie Fryslân
Afdeling SOBD
Onderdeel financieel toezicht
Henk Kemper
15 februari 2012*

Gemeenten in de provincie Fryslân.

Regio Boarnsterhim

INHOUDSOPGAVE

0.	Samenvatting en advies	6
1.	Inleiding en karakteristiek van de gemeente Boarnsterhim	
1.0	Inleiding	8
1.1	Korte terugblik	8
1.2	Algemene karakteristiek	9
1.3	Sociale en fysieke structuur	
1.4	Bevolkingsontwikkeling	9
1.5	Herindeling	10
2.	Toetsing aan formele voorschriften	
2.0	Inleiding	12
2.1	Algemene voorschriften	12
2.2	(Meerjaren) begroting 2012	12
2.3	Belastingpakket 2012	12
2.4	Conclusie	15
3.	Beschrijving jaarrekening 2010	
3.0	Inleiding	16
3.1	Jaarrekeningsresultaat 2010	16
3.2	Algemene en bestemmingsreserves	18
3.3	Conclusie	19
4.	Projecten, kapitaalgoederen en grondbedrijf	
4.0	Inleiding	20
4.1	Projecten	20
4.2	Beheerplannen kapitaalgoederen	22
4.3	Grondexploitatie	23
4.4	Conclusie	23
5.	Beschrijving begroting 2012	
5.0	Inleiding	24
5.1	Primitieve Begroting 2012	25
5.2	Ratio's	27
5.3	Conclusie	28
6.	Toezicht	
6.0	Inleiding	29
6.1	Financieel toezicht 2011	29
Bijlagen		
I	Samenstelling bestuur en kerngegevens gemeente Boarnsterhim	31
II	Begrotingswijzigingen 2011	32

0 Samenvatting en advies

Als gevolg van artikel 20 van het Besluit financiële verhouding rijk-gemeenten geven wij in dit provinciaal verslag ons advies over de financiële positie van de gemeente Boarnsterhim met betrekking tot het begrotingsjaar 2012.

De gemeente Boarnsterhim heeft bij raadsbesluit van 8 november 2011 wederom een beroep gedaan op artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. De algemene middelen voor 2012 zijn niet afdoende en er is sprake van een aanmerkelijk en structureel tekort. Ook het meerjarenperspectief geeft geen zicht op een sluitende begroting in de toekomst. In 2011 zijn de artikel 12 rapporten 2010 en 2011 uitgebracht en zijn de beheerplannen grotendeels beoordeeld. Ook heeft de gemeente met betrekking tot de jaarrekening 2010 voor het eerst een goedkeurende verklaring ontvangen betreffende de rechtmatigheid. Geconstateerd kan worden dat de gemeente op de goede weg is en er verbeteringen zijn opgetreden in de administratieve organisatie.

Het verslag voor het jaar 2012 is een actualisatie van het voorgaande verslag van 2011 en schenkt bijzondere aandacht aan de jaarrekening 2010 en de begroting 2012.

Conclusies

De begroting 2012 van de gemeente Boarnsterhim is niet sluitend en ook kan de gemeente binnen het meerjarenperspectief niet aannemelijk maken, dat zonder aanvullende steun uit het gemeentefonds een sluitende begroting kan worden gepresenteerd. Er is sprake van een aanmerkelijk en structureel tekort.

De aanvraag voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds voor het jaar 2012 is tijdig (voor 1 december 2011) ingediend. Daarnaast is berekend, dat de gemeente voldoet aan de normen van het belastingpakket voor artikel 12 Fvw voor 2012.

Advies

Wij adviseren u om de gemeente Boarnsterhim voor het jaar 2012 en de jaren daarna een zodanige aanvullende steun uit het gemeentefonds te verlenen, dat de gemeente een reële kans kan worden geboden op een financieel gezonde situatie.

1. Inleiding en karakteristiek van de gemeente Boarnsterhim

1.0 Inleiding

De raad van de gemeente Boarnsterhim heeft in zijn vergadering van 8 november 2011 besloten om ook voor het jaar 2012 een aanvraag in te dienen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw). Deze aanvraag is op 29 november en dus voor 1 december 2011 verzonden. De reden van de aanvraag is, dat de begroting 2012 een aanmerkelijk en structureel tekort vertoont en niet toereikend is om in de noodzakelijke behoeften te voorzien. De aanvraag heeft betrekking op de begroting 2012 die is vastgesteld in de raadsvergadering van 15 november 2011 en sluit met een nadelig saldo van € 1.580.000,--. Bij dit negatieve saldo is geen rekening gehouden met de mogelijke aanvullende uitkering (incidenteel) die de gemeente op grond van artikel 12 van de Fvw zal ontvangen.

De gemeente heeft de begroting op 16 november 2011 naar Gedeputeerde Staten gezonden en heeft hiermee de wettelijke inzendingstermijn overschreden. Bij brief van 10 november is uitstel aangevraagd. Dit uitstel is verleend, omdat het hier ging om een zeer beperkte en incidentele overschrijding.

Op grond van artikel 20 van het Besluit financiële verhouding 2001 brengen Gedeputeerde Staten vóór 15 februari van het jaar, waarover een aanvullende uitkering wordt aangevraagd, verslag uit over de financiële positie van de gemeente aan de beheerders van het gemeentefonds.

De gemeenteraad heeft in 2009 aangegeven dat de gemeente niet zelfstandig kan blijven voortbestaan. De beoogde herindelingsdatum is 1 januari 2014. Op 22 november 2011 hebben de gezamenlijke gemeenten een herindelingsontwerp vastgesteld. Met ingang van deze datum staat de gemeente van rechtswege onder het Arhi toezicht. Naast het preventief toezicht om financiële redenen is voor het jaar 2012 dus ook het Arhi toezicht op de gemeente van toepassing.

1.1 Korte terugblik

De gemeente Boarnsterhim heeft voor het jaar 2010 voor de eerste keer een beroep gedaan op een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. In het artikel 12 rapport 2010 wordt door de Programmadirectie Krachtig Bestuur voorgesteld om voor het jaar 2010 een aanvullende bijdrage te verstrekken van € 3.580.000,-- en daar de volgende bijzondere voorschriften aan te verbinden:

- Het opstellen van een saneringsbegroting 2012-2015;
- Het verhogen van de belastingopbrengst voor het onderdeel OZB voor de jaren 2012 t/m 2015 met jaarlijks 5%;
- Het streven naar een "schone" oplevering.

Nadat de gemeente, de provincie en de Raad voor de Financiële verhoudingen in de gelegenheid zijn gesteld om een reactie te geven, hebben de gemeentefondsbeheerders de aanvullende uitkering bij beschikking van 26 mei 2011 overeenkomstig vastgesteld. In november 2010 heeft de gemeente opnieuw een aanvraag ingediend voor een aanvullende uitkering voor het jaar 2011. Het artikel 12 rapport 2011 is op 24 november 2011 ontvangen. Op 20 december 2011 heeft de inspecteur een mondelinge toelichting gegeven op dit rapport aan de raadsleden. De gemeente en de provincie zijn in de gelegenheid gesteld om hun reactie voor 24 januari 2012 kenbaar te maken.

In het rapport wordt voor het jaar 2011 een aanvullende uitkering voorgesteld van € 2.985.000,--. Hieraan worden de volgende bijzondere voorschriften verbonden:

- Het voor handen hebben van een saneringsbegroting 2012-2015 waarvan uiterlijk de jaarschijf 2015 reëel (zonder aanvullende steun) sluitend is;
- Het verhogen van de belastingopbrengst voor het onderdeel OZB voor het jaar 2013 met 4,5% en 2014 met 0%, te vermeerderen met de in het betreffende jaar door de gemeente gehanteerde prijsindex voor de (materiële) ramingen;
- Het terugbetalen door Boarnsterhim (of haar rechtsopvolgers) van de aanvullende uitkering van de aanwezige voorzieningen Grou Noord van € 1.600.000,--, Grut Palma van € 690.000,-- en Frisia van € 760.000,-- per ultimo 2010. Deze voorzieningen moeten geheel of gedeeltelijk worden terugbetaald indien ze ten gunste van de exploitatie vrijvallen.

In het artikel 12 traject is veel aandacht besteed aan het beheer van kapitaalgoederen. In het rapport 2010 zijn de beheerplannen wegen, gebouwen, openbare verlichting en speeltuinen behandeld.

In het rapport 2011 zijn de beheerplannen baggeren, sportvelden, monumenten, groen en bomen en abri's beoordeeld. In het derde en laatste artikel 12 rapport zal aandacht worden besteed aan de beheerplannen, oevers, kaden en bruggen. Ook het beheerplan begraafplaatsen wordt opnieuw doorberekend evenals het integraal huisvestingsplan (IHP).

1.2 Algemene karakteristiek

Algemeen

Boarnsterhim is een middelgrote Friese gemeente met veel dorpsgemeenschappen zonder een echte hoofdkern. De gemeente is sterk verbonden met het water. Door de aanwezigheid van water is de (water)recreatie een steeds belangrijker wordende bestaansbron. Het waterrijke gebied heeft ook gevolgen voor het beheer van kapitaalgoederen zoals bruggen, oevers, kaden, steigers en baggeren.

1.3 Sociale en fysieke structuur (gegevens begroting 2012)

Sociale structuur	
Aantal inwoners	19.335
waarvan:	
0 - 4 jaar	875
4 - 12 jaar	2.180
12 - 18 jaar	1.425
18 - 65 jaar	11.800
65 jaar en ouder	3.055
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden W.W.B.	210
Aantal uitkeringsgerechtigden:	
de wet I.O.A.W	12
de wet I.O.A.Z	5
Fysieke structuur	
oppervlakte per gemeente	16.858 ha
aantal woonruimten	8.407
binnenwater	1.499 ha

1.4 Bevolkingsontwikkeling

Groei op gemeenteniveau

De gemeente Boarnsterhim heeft nog maar beperkt met bevolkingskrimp te maken. Het inwonertal is het afgelopen decennium met bijna 4% gegroeid en het aantal huishoudens met 7,4%. Dit is meer dan de provinciale groeipercentages van respectievelijk 2,7% en 7,2%. Ook de komende decennia valt in de gemeente trendmatig nog een bovengemiddelde groei te verwachten, al zal de groei van het inwonertal wel veel kleiner zijn dan in afgelopen tien jaar.

Zie ook onderstaande tabel.

	Ontwikkeling / Prognose		
	2001-2011	2010-2020	2020-2030
Inwoners (Boarnsterhim)	3,8%	2,4%	1,1%
Inwoners (Fryslân)	2,7%	1,4%	0,0%
Huishoudens (Boarnsterhim)	7,4%	9,0%	8,2%
Huishoudens (Fryslân)	7,2%	5,8%	2,7%

Cursieve aantallen indicatief

Bron: 2001-2011 (CBS)

Bron: 2010-2030 (Prognose Bevolking en Huishoudens 2009-2030, provincie Fryslân)

Dat de gemeente meer dan gemiddeld groeit heeft met name te maken met het feit dat de gemeente relatief wat minder vergrijsd is.

Dit zorgt er enerzijds voor dat het geboorteoverschot positiever is dan gemiddeld en anderzijds dat de gezinsverdunding wat minder snel gaat, waardoor het aantal huishoudens langer blijft groeien. Deels wordt deze extra groei weer te niet gedaan door een naar verhouding groter vertrekoverschot.

Krimp in sommige kernen

De groeiverwachting is binnen de gemeente overigens niet overal hetzelfde. Ook Boarnsterhim kent kernen waar al sprake is van krimp. In 9 van de 18 kernen is het aantal inwoners tussen 2001 en 2011 gekrompen. Qua aantal huishoudens zijn nog geen cijfers van 2011 bekend, maar over de periode 2000-2010 geldt dat in 3 van de 18 kernen het aantal huishoudens is afgenomen. De gemeentelijke bevolkings- en huishoudensgroei komt veelal in de grotere plaatsen terecht, mede als gevolg van een concentratiebeleid dat provincie en gemeente voeren t.a.v. de woningbouw (ook afgestemd op de woningvraag. Zie ook onderstaande tabel.

	Ontwikkelingen op kernniveau		
	Groei	Stabiel	Krimp
Inwoners 2001-2011	8 kernen	1 kern	9 kernen
Huishoudens 2000-2010	10 kernen	5 kernen	3 kernen

1.5 Herindeling

De gemeenteraad heeft op 15 december 2009 uitgesproken dat de gemeente niet zelfstandig kan blijven voortbestaan. Als gevolg hiervan zijn in 2010 gesprekken gevoerd met de bevolking en de omliggende gemeenten met de conclusie dat splitsing van de gemeente het meest voor de hand liggend is. De raad heeft ingezet op een herindeling in de vorm van twee samenvoegingen (grootweg: het noorden naar Leeuwarden en het zuiden naar Heerenveen) en twee grenscorrecties (De Legeaën naar Súdwest Fryslân en Terherne naar De Friese Meren i.o.). In casu gaat het over een door de gemeenten zelf op te stellen integraal herindelingsvoorstel, waarin de modaliteiten van samenvoeging en grenscorrecties worden gecombineerd. Het betreft een vrijwillige fusie op basis van artikel 5 Wet Arhi met als beoogde datum van effectuering 1 januari 2014. Hiertoe is op 22 november door de 5 betrokken gemeenten een eensluidend herindelingsontwerp vastgesteld. Ten behoeve van een goede fusievoorbereiding wordt op dit moment door de betrokken gemeenten gewerkt aan het opzetten van een projectorganisatie. Door middel van een periodiek bestuurlijk overleg (in eerste instantie op portefeuillehouderniveau) wordt de provincie op de hoogte gesteld van de vorderingen in het fusieproces.

Arhi toezicht

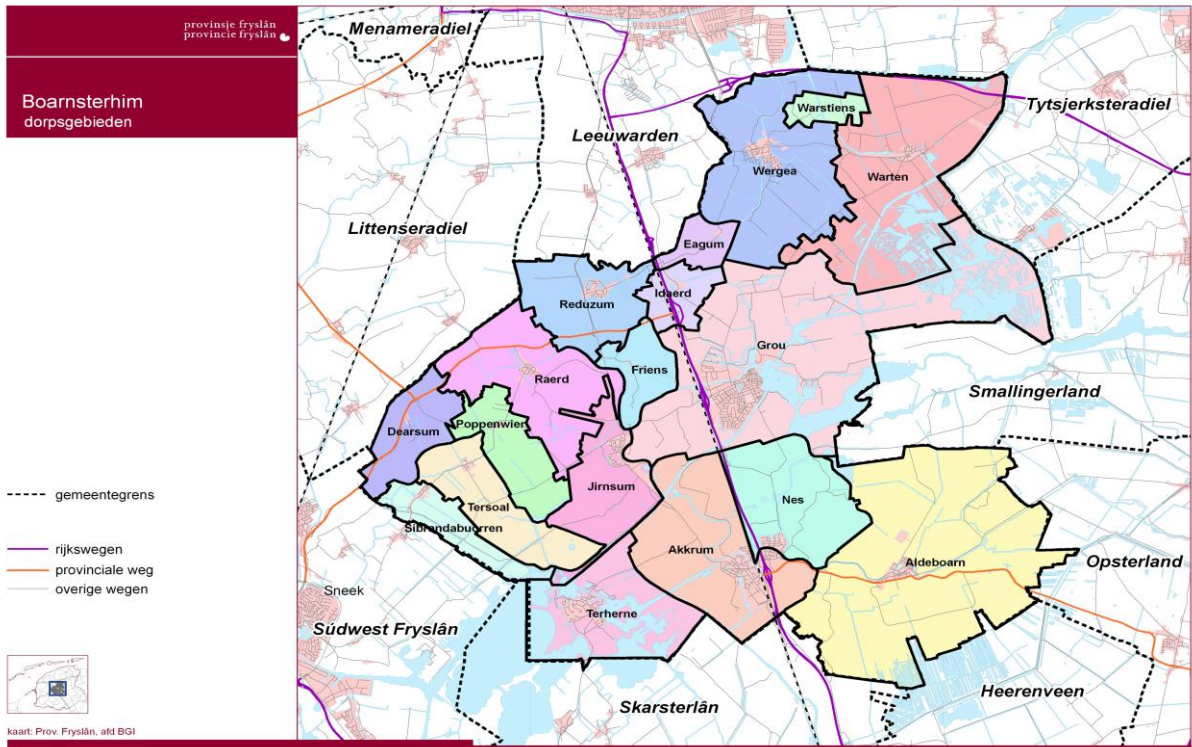
Zoals hiervoor vermeld hebben de gemeenschappelijke raden van de gemeenten besloten om een herindelingsontwerp vast te stellen. De gemeenten Boarnsterhim, Leeuwarden en Heerenveen staan per die datum van rechtswege onder Arhi toezicht. Deze vorm van toezicht ziet er op toe dat de hiervoor genoemde gemeenten geen besluiten nemen die nadelig zijn voor de nieuw te vormen gemeenten. Ook wordt in artikel 50, lid 1, van de Wet Arhi bepaald dat GS beleidsregels vaststellen voor verrekening bij gemeentelijke herindeling; dit laatste heeft specifiek betrekking op het opsplitsen van gemeenten.

Artikel 21.

Na het besluit over het herindelingsontwerp zijn de betrokken gemeenten op de hoogte gesteld van het Arhi toezicht. In dit besluit is aangegeven welke besluiten op deze vorm van toezicht betrekking hebben, de toepassing van de wet en de inzending van de besluiten. Daarnaast is gesteld dat onderlinge afstemming van groot belang wordt geacht. Bij het besluit is een lijst met werkafspraken gevoegd.

Artikel 50.

De betrokken gemeenten zijn bij brief van 29 september 2011 op de hoogte gesteld van de beleidsregels die Gedeputeerde Staten hieromtrent hanteert. In eerste aanleg is de verrekening bij splitsing een verantwoordelijkheid van de betrokken gemeenten zelf. De betrokken gemeenten hebben daarom in onderling overleg een verdeelsleutel vastgesteld. Pas als de gemeenten onderling niet tot een vergelijk kunnen komen zal Gedeputeerde Staten van deze bevoegdheid gebruik maken.

2. Toetsing aan de formele voorschriften

2.0 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de algemene voorschriften waaraan moet worden voldaan om voor een aanvullende uitkering in aanmerking te komen. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste eigen inkomstenbronnen van de gemeente. Achtereenvolgens komen aan de orde het belastingpakket 2012 en de overige heffingen.

2.1 Algemene voorschriften

In artikel 12, lid 2 van de Financiële-verhoudingswet worden de voorwaarden aangegeven waaraan moet worden voldaan om voor een aanvullende uitkering in aanmerking te komen. De algemene middelen zullen aanmerkelijk en structureel tekort moeten schieten. Toetsing hiervan vindt plaats aan de hand van de begroting.

2.2 (Meerjaren)begroting 2012

De aanvraag heeft betrekking op de begroting 2012. De gemeente heeft een sluitende begroting 2012 aangeboden. De structurele component sluit met een positief saldo van € 615.000,-- en de incidentele component met € 245.000,-- (negatief). De aanvullende uitkering van het rijk is hierbij in het begrotingssaldo betrokken. Indien de aanvullende uitkering buiten beschouwing wordt gelaten bedraagt het **begrotingstekort € 1.579.000,--**.

Daarnaast laat de meerjarenraming van de gemeente Boarnsterhim voor de jaren 2013 t/m 2015 het volgende beeld zien:

Bedragen x € 1.000

	2013	2014	2015
Relevant tekort	-/- 1.949	-/- 1.949	0
Verdeling:			
Structureel	539	696	143
Incidenteel	-/- 47	-/- 66	-/- 20
Saldo begroting	-/- 1.457	-/- 1.319	123

Uit bovenstaande blijkt dat de eerste jaarschijf 2012 nog een aanzienlijk begrotingstekort aangeeft. Wel wordt in het meerjarenperspectief aangegeven dat de laatste jaarschijf (2015) sluit. Op zich voldoet de gemeente hiermee aan de voorwaarden om voor repressief toezicht in aanmerking te komen. De begrotingssaldi zijn echter niet reëel, omdat nog niet alle baten en lasten op een juiste wijze in de begroting zijn verwerkt. De verwachting is, dat de nog nader te onderzoeken beheerplannen een negatieve uitwerking zullen hebben op de begrotingssaldi.

Bij de vaststelling van het relevante tekort 2010 is verwarring ontstaan over het kredietplafond van de begroting. Door de inspecteur werd deze bepaald op de laatst goedgekeurde begroting 2009 inclusief de goedgekeurde wijzigingen. De productenbegroting werd hier als uitgangspunt genomen. In de 2e wijzigingen van de programmabegroting 2011 zijn de verschillen geanalyseerd en de bedragen overeenkomstig aangepast, zodat er in 2011 met één begroting gewerkt kon worden.

2.3 Belastingpakket 2012

De Financiële-verhoudingswet bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering, een bepaald redelijk peil hebben. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Dit is vastgesteld in artikel 4 van de Regeling aanvullende uitkering gemeentefonds en omvat de eigen inkomsten uit:

1. de onroerend zaak belastingen (OZB);
2. de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten (huisvuil en bedrijfsvuil);
3. de rioolheffingen.

Een gemeente die over een bepaalde periode een aanvullende uitkering ontvangt zal voor de gehele periode van de aanvullende uitkering aan de eisen van het redelijk peil moeten (blijven) voldoen.

Met ingang van 2012 is de norm van het redelijk peil gewijzigd en is het toelatingskaartje berekend op 120 % van het gewogen gemiddelde landelijk tarief voor de OZB. Dit betekent dat de toelatingseis hoger ligt dan in voorgaande jaren.

Onderdekking op de onderdelen riool en reiniging mogen gecompenseerd worden door extra baten uit de onroerende zaakbelasting boven de 120 %. In het onderzoek zal ten aanzien van de reiniging en riolering aandacht worden besteed aan de juiste lasten- en batentoe rekening aan beide functies dan wel functieonderdelen.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De totale economische waarde van het onroerend goed naar de toestand per januari 2012, opgesplitst in woningen en niet-woningen, is als volgt:

Waarde woningen	€ 1.835.112.000,--
Waarde niet woningen eigenaren	€ 378.681.000,--
Waarde niet woningen gebruikers	(deze waarde is gelijk aan: niet woningen eigenaren)
Totaal	€ 2.192.793.000,--

De totale economische waarde van het onroerend goed naar de toestand per januari 2012, opgesplitst in woningen en niet-woningen, is als volgt:

Waarde woningen	€ 1.835.112.000,--
Waarde niet woningen eigenaren	€ 378.681.000,--
Waarde niet woningen gebruikers	(deze waarde is gelijk aan: niet woningen eigenaren)
Totaal (volgens primitieve begroting 2012)	€ 2.213.793.000,--

De heffing van OZB voor eigenaren van woonruimten heeft de gemeente vastgesteld op 0,1432 % van de WOZ-waarde. De gemeente past, met ingang van het jaar 2012, tariefdifferentiatie toe voor woningen en niet-woningen. De heffing voor gebruikers niet-woningen is vastgesteld op 0,12767 % en voor eigenaren op 0,15876 % van de WOZ-waarde. Het gemiddelde percentage van de woningen en niet woningen, waarbij rekening is gehouden met de waardeverhouding woningen/niet-woningen bedraagt iets meer dan 0,1432 % en ligt daarmee 0,000015 % boven het normpercentage waarmee in het gemeentefonds rekening wordt gehouden (0,1432 %). De geraamde bijgestelde opbrengst van de gemeente Boarnsterhim bedraagt € 3.420.700 (= € 3.299.700 volgens oorspronkelijke begroting + tariefswijziging raadsbesluit van 20 december 2011 ad € 121.000). Daarmee is voldaan aan de artikel 12-norm.

Rioolheffingen

De rioolheffingen dienen kostendekkend te zijn. De rioolheffing is een bestemmingsbelasting die wordt geheven op basis van artikel 228a, eerste lid van de Gemeentewet.

Essentie van het kostenverhaal bij de rioolheffing is dat de gemeente drie zorgplichten heeft en de kosten daarvan mag verhalen. De zorgplichten zijn een afvalwaterzorgplicht, een hemelwaterzorgplicht en een grondwaterzorgplicht. De opbrengsten van de rioolheffing moeten aan deze zorgplichten worden uitgegeven.

Onder de lasten van riolering worden alle exploitatielasten (inclusief alle perceptie- en apparaatskosten en kwijtscheldingen) en kapitaallasten van onderhoud, aanleg en vervanging van riolering en bijkomende voorzieningen verstaan (inclusief BTW), zoals die in het door het gemeentebestuur vastgestelde (Verbreed) Gemeentelijk Rioleringsplan zijn opgenomen. Vanuit de Wet milieubeheer zijn gemeenten verplicht vóór 2013 een Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan op te stellen. In het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan worden op grond van de Wet gemeentelijke watertaken (in werking sinds 1 januari 2008) de nieuwe zorgtaken voor hemel- en grondwater expliciet vastgelegd.

Ook bij de rioolheffingen behoren eventueel verleende kwijtscheldingen binnen de opbrengst van de heffingen te worden gecompenseerd. Bij de lastentoe rekening van de riolering komt het voor dat gemeenten deze, doordat de toedeling aan wegenonderhoud of riolering niet altijd eenduidig is,

(gedeeltelijk) verantwoord op de functie wegen. Bij de toerekening worden voor de berekening van de volledige lastendeckendheid tevens rioleringswerkzaamheden betrokken die zijn verantwoord onder stadsvernieuwinglasten. Op basis van de uitspraak van de Hoge Raad van 4 juni 2010 houden ook baggerkosten (en grondwatercontrolekosten) meer dan zijdelings verband met de riolering, omdat de grachten, vijvers en overige waterlopen niet alleen dienen voor de waterberging maar ook voor de afvoer in het kader van het rioleringsbeheer (riooloverstort en hemelwaterlozing). Ook de kosten van het veegen van de wegen behoren tot de rioleringskosten. Indien dit niet is opgenomen in de rioleringslasten dan dient standaard 50% van de kosten van het veegen van de wegen meegenomen worden.

Bij de berekening van de lasten voor riolering wordt uitgegaan van de totale lasten van de riolering, verminderd met de baten van de tijdelijke verfijning rioleringen en de eventuele baten van het cluster riolering in het gemeentefonds. Als er sprake is van een negatieve baat van dit cluster, dit komt voor in alle gemeenten met een goede bodemgesteldheid, wordt deze baat op nul gesteld. Maximaal 100% van de totale lasten mag doorberekend worden in het tarief van de rioolheffingen. Als gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds, ontstaat hier normaliter een feitelijke overdekking, omdat bij de berekening van de tarieven de BTW als last wordt meegerekend, ondanks dat de BTW op dit onderdeel geen feitelijke exploitatielast is. Immers deze omzetbelasting geeft als gevolg van de Wet op het BTW-compensatiefonds recht op een bijdrage uit het fonds.

De lasten van de riolering (inclusief veegkosten) bedragen € 1.991.075,--. Voor de berekening van het belastingpakket dient de verfijning riolering en de inkomsten uit het cluster riolering - indien dit een positief bedrag is - hierop in mindering te worden gebracht. De verfijning riolering bedraagt € 34.119,--. De inkomsten uit het cluster riolering bedragen € 2.171.000,--.

Riolering

	2010	2011	2012
Onderzoeksinspanningen riolering	21.849	33.600	22.700
Vervanging rioolgemalen	70.588	73.100	75.600
Herstellen rioleringen	29.412	30.300	31.100
Onderhoud bij overstorten	22.689	23.500	24.400
Grondwaterproblematiek	4.202	5.000	5.000
Onderhoud riolen Aquario	581.513	599.200	616.800
Kosten telemetrie	21.828	22.000	22.400
Lasten rioolrechten	39.062	n.v.t	30.690
Onderhoud riolering	153.739	106.720	101.640
Straatreiniging	43.259	72.354	53.756
Beheer riolering Alde Feanen	8.080	8.200	8.400
Riolering algemeen	1.077.346	1.130.388	1.109.147
Tussentotaal	2.073.567	2.097.500	2.101.633
Kwijtscheldingen	25.000	28.000	34.580
Onttrekking reserve riolering	-/- 271.491	-/- 77.873	-/- 42.019
Lasten riool producenten	-/- 49.000	-/- 69.000	-/- 69.000
Bruto lasten	1.778.076	1.978.627	2.025.194
Tijdelijke maatstaf riolering	-/- 101.776	-/- 58.000	-/- 34.119
Netto lasten	1.676.300	1.920.627	1.991.075
Opbrengst rioolrechten	1.897.381	2.166.500	2.171.000
Overdekking	-/- 221.081	-/- 245.873	-/- 179.925

Aantal riolen *	8.376	8266	8.349
**Opbrengst per aansluiting	226	262	
**Minimum bedrag	167	175	n.v.t.
Tarief per aansluiting	230,95	253,70	259,50

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten.

De lasten van afvalstoffenverwijdering zijn alle exploitatielasten (inclusief alle perceptie- en apparaatskosten en kwijtscheldingen) en kapitaallasten verbonden aan het inzamelen, het eventueel opslaan, afvoeren van huis- en bedrijfsvuil, alsmede het storten, dan wel verbranden en/of anderszins

verwerken van vuil of andere afvalstoffen afkomstig vanuit woningen of bedrijven (inclusief BTW). Eventueel verleende kwijtscheldingen behoren door de opbrengst van de heffingen te worden gecompenseerd. Hiervoor kunnen geen andere onderdelen van de begroting (bijvoorbeeld bijzondere bijstand) als inkomsten worden ingebracht om zodoende te voldoen aan volledige kostendekkendheid. Als gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds ontstaat hier normaliter een overdekking, omdat bij de berekening van de tarieven de BTW als last dient te worden meegerekend, ondanks dat de BTW op dit onderdeel geen exploitatielast is. Deze omzetbelasting geeft ingevolge de Wet op het BTW-compensatiefonds recht op een bijdrage uit het fonds. Reinigingsrechten hebben veelal betrekking op verwijdering en verwerking van bedrijfsafval.

De gemeente brengt bij een meerpersoonshuishouden een tarief in rekening van € 259,50. De lasten van reiniging (€ 1.808.595,---) worden volledig gedekt uit de reinigingsheffingen (€ 2.113.000,--).

Afvalstoffenheffing

	2010	2011	2012
Bruto lasten afval	2.567.748	2.684.336	1.884.615
Kwijtschelding	86.125	82.000	69.580
Baten grof/bouw/sloop	-/- 11.000	-/- 11.100	-/- 6.000
Verkoop metaal	-/- 15.000	-/- 15.200	0
Textielinzameling	-/- 4.000	-/- 4.000	-/- 4.100
Baten reinigingsrechten	-/- 56.764	-/- 59.500	
Verhuur extra containers	-/- 10.000	-/- n.v.t.	-/- 10.000
Netto lasten	2.470.984	2.594.536	1.808.595
Opbrengst afvalstoffenheffing	2.690.718	2.784.700	2.113.000
Overdekking	-/- 122.970	-/- 190.164	-/- 304.405

Bijzonder voorschrift.

Artikel 12, vierde lid, van de Fvw geeft de beheerders van het gemeentefonds de bevoegdheid om, vanaf het moment dat een gemeente om een aanvullende uitkering heeft verzocht, een bijzonder voorschrift op te leggen. De gemeente is verplicht deze bijzondere voorschriften na te leven.

In de artikel 12 rapporten van 2010 en 2011 heeft de inspecteur een bijzonder voorschrift opgelegd voor wat betreft het verhogen van de belastingopbrengst voor het onderdeel OZB voor de jaren 2012 en volgend. In de raadsvergadering van 20 december 2011 heeft de gemeente in overleg met de inspecteur aan dit bijzonder voorschrift voldaan.

2.4 Conclusie

- De begroting 2012 is op 15 november 2011 door de gemeenteraad vastgesteld en op 16 november verzonden. Hiermee heeft de gemeente de wettelijke inzendtermijn overschreven, waarvoor uitstel is verleend. De provincie heeft de begroting op 21 november 2011 ontvangen. De gemeente is onder preventief toezicht gesteld, omdat de begroting 2012 geen structureel sluitend beeld vertoont.
- Op grond van de berekening van het belastingpakket kan worden geconstateerd dat de eigen inkomsten van gemeente Boarnsterhim (heffingen (OZB, reinigingsrecht/afvalstoffenheffing - en rioolrecht) meer bedragen dan het voorgeschreven redelijk peil.
- Om aan het bijzondere voorschrift te voldoen heeft de gemeenteraad in de raadsvergadering van 21 december 2011 maatregelen genomen om de OZB te verhogen.

3. Beschrijving jaarrekening 2010

3.0 Inleiding

In het vorige provinciale verslag zijn de rekeningsresultaten 2005 tot en met 2009 globaal geanalyseerd. Hierbij nog een kort overzicht van deze resultaten:

Bedragen x 1.000

Jaar	2006	2007	2008	2009
Voor bestemming	-/-5.223	-/-1.077	-/-3.746	3.664
Mutaties reserves	2.770	248	-/-1.485	635
Na bestemming	-/-2.453	-/-829	-/-5.231	4.299

3.1 Rekening 2010

De jaarrekening 2010 is door de raad vastgesteld op 10 mei 2011 en sluit met een voordelig saldo van € 1.115.000,--. Het jaarrekeningsresultaat wordt enerzijds beïnvloed door de aanvullende uitkering uit het gemeentefonds groot € 3.580.000,-- en anderzijds door getroffen voorzieningen betreffende de grondexploitatie groot € 3.050.000,--. De afwijkingen zijn grotendeels van incidentele aard.

De (gewijzigde) begroting 2010 sloot met een tekort van € 1,3 miljoen. In onderstaande tabel worden de verschillen weergegeven tussen de begroting- en de jaarrekening 2010.

Bedragen x 1.000

		Rekening	2010		Begroting	Mutaties	Afwijking
		lasten	baten	saldo	2010	reserves	
1	Algemeen beheer, openbare orde & veiligheid	4.959	502	-/- 4.457	-/- 4.789	50	282
2	Leefbaarheid in de dorpen	7.659	6.288	-/- 1.371	-/- 2.216	360	485
3	Sport, cultuur, recreatie en toerisme	4.033	3.418	-/- 615	12	-/- 649	22
4	Verkeer vervoer en fysieke infra-structuur	5.418	289	-/- 5.129	-/- 6.311	808	374
5	Werk en bestaanszekerheid	11.300	6.873	-/- 4.427	-/- 3.853	24	-/-598
6	Onderwijs en ontwikkeling	1.972	322	-/- 1.650	-/- 1.854	38	166
7	Volkshuisvesting&ruimtelijke ordening	13.928	6.837	-/- 7.091	-/- 3.927	-/- 214	-/- 2.950
8	Algemene dekkingsmiddelen	528	25.955	25.427	20.765	44	4.618
	Resultaat voor bestemming	49.797	50.484	687	-/- 2.173	461	2.399

Globale toelichting op de verschillen:

Analyse en verschillen programma 1

- Bestuur en commissies, lagere kosten griffie, wachtgeld bestuurders en financieel control € 78.000,--V
- Brandweer en rampenbestrijding, uitstel aanschaf tankautospuit en ondersteuning brandweer Leeuwarden - 105.000,--V

Analyse en verschillen programma 2

- Afvalstoffenheffing: minder inhuur personeel € 36.000,--V
- Jeugd en jongerenwerk: onderuitputting - 4.000,--V
- Milieumeldingen: meevaller bijdrage provincie - 35.000,--V
- Openbaar groen: hogere baten snippergroen - 113.000,--V
- Riolering: mutatie in reserve - 50.000,--N
- Jeugdgezondheidszorg: overheveling/overschrijding kinderopvang - 46.000,--V

Analyse en verschillen programma 3

- Het programma bestaat uit kleine voor- en nadelen € 22.000,--V

Analyse en verschillen programma 4

- Niet uitgevoerde werken waterwegen (storting in reserve grootschalig onderhoud € 268.000,--)
- Extra afschrijving 2 bruggen en meer personeelskosten
- Budgetoverheveling ontsluiting wegen scholenbouw Akkrum/Grou

Analyse en verschillen programma 5

- Minder baten terugvordering en verhaal
- Minder betaald aan WWB uitkeringen
- Ruimere toekenning Re-integratietrajecten WWB
- Geen begrotingspost uitkeringen IOAW/IOAZ
- Meer uitgaven uitvoering WMO

Analyse en verschillen programma 6

- Herschikking en onderuitputting scholen Grou/Akkrum OBO en BBO € 159.000,--V

Analyse en verschillen programma 7

- Minder aanvragen bouw- en sloopvergunningen
- Grondbedrijf
- Minder uitgaven aan actualisering bestemmingsplannen en tegenvallende legesopbrengsten

Analyse en verschillen programma 8.

- Vrijval op de posten onvoorzien incidenteel/structureel
- Resultaat voorjaarsnotitie
- Aanvullende uitkering artikel 12
- Renteresultaten
- Restant budget WOZ
- Meeropbrengst OZB
- Overige belastingen en invorderingskosten
- Uitstel investeringen automatiseringen en minder uitgaven gebouwen installaties en leasing

De verschillen tussen de begroting 2010 en rekening 2010 kunnen globaal als volgt worden weergegeven:

Bedragen x 1.000

Activiteit	Bedrag
Aanvullende uitkering uit het gemeentefonds	€. 3.580.000,--V
Getroffen voorzieningen grondexploitatie	- 3.050.000,--N
Overschrijding loonkostensubsidie scholing en activiteiten	- 637.000,--N
Budgetoverheveling infrastructuur scholen Grou/Akkrum	- 404.000,--V
Onderuitputting kapitaallasten/onderhoudsbudget	- 354.000,--V
Extra baten uit inzameling afvalstoffenwet	- 250.000,--V
Minder onvoorzien uitgaven	- 191.000,--V
Herschikking budget scholenbouw Akkrum/Grou	- 128.000,--V
Hogere baten snippergroen	- 113.000,--V
Voordelig resultaat brandweer	- 105.000,--V
Overige voor- en nadelen	- 961.000,--V
Totaal voordeel	€ 2.399.000,--V

De raad heeft besloten om het jaarrekeningsresultaat als volgt te bestemmen:

- Storting € 1,1 miljoen in de Algemene Reserve.
- Storting € 1,1 miljoen in de reserve Grootschalig Onderhoud.
- Onttrekking uit de Algemene Reserve € 132.200,-- t.b.v. budgetoverheveling en het oormerken van € 416.200,-- t.b.v. uitvoering van werkzaamheden.
- Onttrekken van € 1,6 miljoen uit de reserve Grou-Noord en storten in de Algemene Reserve.

Rapport van bevindingen

Voor het jaar 2010 is voor het eerst weer een goedkeurende verklaring afgegeven voor de getrouwheid en de rechtmatigheid. De accountant is van oordeel dat de jaarrekening 2010 is ingericht in overeenstemming met het BBV en in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten. Tevens is hij van oordeel dat de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming zijn met de door de raad vastgestelde wet- en regelgeving.

Naar aanleiding van de controle van de rechtmatigheidwerkzaamheden zijn de volgende bevindingen opgenomen:

- Het bedrag voor inhuur van derden, levering brandstof en overige inkoop -en aanbestedingscontracten komen boven de Europese aanbestedingsgrens.
- Een gemeentebrede kaderstelling, waarin alle regels inzake misbruik en oneigenlijk gebruik zijn samengebracht, ontbreekt.
- Het normenkader is nog niet vertaald in een toetsingskader.

3.2 Algemene en bestemmingsreserves

In het vorige provinciale verslag is aandacht besteed aan het verloop van de algemene en de bestemmingsreserves. De ontwikkeling van met name de negatieve algemene reserve is van groot belang, omdat de gemeente niet meer in staat is om substantiële tegenvallers op te vangen. Dit is dan ook één van de redenen dat de gemeente een aanvraag heeft ingediend voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de stand van de algemene reserve op 1 januari 2010 € 5.990.000,--- negatief is.

Bedragen x 1.000

	Begroting	Jaarrekening 2006 t/m 2010				
	1-1-2011	1-1-2010	1-1-2009	1-1-2008	1-1-2007	1-1-2006
Algemene reserve	-/- 7.390	-/- 5.990	277 N	255	2.618	4.188
Bestemmingsreserves	<u>5.814</u>	<u>6.764</u>	<u>6.917</u>	<u>6.685</u>	<u>5.502</u>	<u>6.057</u>
<u>Totaal reserves</u>	-/- 1.576	774	6.640	6.940	8.120	10.245

Verloop algemene en bestemmingsreserves 2010

Bedragen x 1.000

	Algemene reserve	Bestemmingsreserve	Totaal
Saldo 1-1-2010	-/- 5.990	6.917	6.640
* Vermeerderingen	3.513	605	705
** Verminderingen	-/- 2.509	-/- 770	1.340
Resultaat 2009	2.699	-/- 12	5.231
Saldo 31-12-2010	-/- 4.986	6.764	774

Algemene reserve

Het saldo van de negatieve algemene reserve bedraagt per ultimo 2010 € 4.986.000,--. Na toevoeging van het rekeningssaldo 2010 rest een negatief saldo van € 3.919.000,--

In de raad van 12 juli 2011 is besloten om een voorziening voor wegen en gebouwen in te stellen. Door de inspecteur is het achterstallig onderhoud voor wegen op € 3.770.000,-- gesteld en voor gebouwen op € 846.000,--. Om het achterstallig onderhoud pragmatisch te kunnen uitvoeren zijn beide voorzieningen volgestort ter hoogte van voornoemde bedragen. Omdat de aanvullende uitkering voor wegen en gebouwen in termijnen van 5 jaar worden uitgekeerd is ten laste van de bestemmingsreserve grootschalig onderhoud € 1.363.000,-- onttrokken en is het resterende deel € 3.253.000,-- onttrokken uit de Algemene Reserve. Door deze onttrekking is het negatieve saldo van de Algemene Reserve verhoogd naar € 3.919.000,-- + € 3.253.000,-- = **€ € 7.172.000,--**.

Bestemmingsreserves

In 2011 is de reserve Grou Noord, groot € 1,6 miljoen vrijgevallen, omdat er ultimo 2010 een voorziening is getroffen ter hoogte van hetzelfde bedrag. Daarnaast heeft er een storting plaatsgevonden in de reserve verplaatsing buitensport Grou € 1,3 miljoen en een onttrekking van € 1 miljoen aan de reserve Friese Meren Project.

3.3 Conclusie

- De gemeente heeft weer een goedkeurende verklaring voor de getrouwheid en rechtmatigheid ontvangen.
- De volstorting van de voorzieningen wegen en gebouwen is ten laste gebracht van de negatieve Algemene Reserve, waarmee het nadelig saldo van deze reserve is gestegen met € 3,2 miljoen.
- Het rekeningoverschot bedraagt € 1.115.000,--. Indien de aanvullende uitkering van het Rijk buiten beschouwing was gelaten, dan was het rekeningstekort € 2.465.000,-- geweest.

4. Projecten, kapitaalgoederen en grondbedrijf

4.0 Inleiding

In het provinciaal verslag van 2010 is er aandacht besteed aan een aantal projecten die in het verleden een behoorlijk beslag hebben gelegd op de ambtelijke organisatie en de financiële positie van de gemeente, alsmede de kapitaalgoederen en het grondbedrijf. In dit hoofdstuk wordt aansluiting gezocht bij de actuele ontwikkelingen.

4.1 Projecten

Abbemastate

De investeringskredieten en exploitatiekredieten voor het project Abbemastate en omgeving zijn in het jaar 2008 door de gemeenteraad vastgesteld. In het najaar van 2010 zijn de werkzaamheden voor het bouwrijp maken gestart. Er worden achter en naast de eerdere supermarkt aan de Parkstraat twee watergangen gedempt en een (puin)fundering voor de openbare parkeerplaatsen en de toekomstige ontsluitingsweg naar het te bouwen appartementencomplex aangebracht. Zoals in het vorige rapport is vermeld kunnen alle kredieten binnen de begroting worden verwerkt. Bij raadsbesluit van 1 maart 2011 heeft er een budgetoverheveling plaatsgevonden.

Herstructurering

De gemeente heeft in 2005 een convenant afgesloten met de woningbouwvereniging "Elkien" en is daarbij de verplichting aangegaan om voor huur-/koopwoningen een bijdrage te verstekken van € 5.700,- per woning. Naar aanleiding van de jaarrekening 2009 en op het advies van de accountant hieromtrent heeft de gemeente in 2010 een voorziening getroffen (16^e begrotingswijziging 2010). Inmiddels zijn alle resterende budgetten in deze voorziening gestort. De afgelopen 5 jaar zijn er diverse projecten gestart waarvoor de verplichting geldt. Voor de laatste fasen van de projecten was in de begroting een incidenteel bedrag van € 439.000,- opgenomen. Aangezien de verwachting is dat de verplichtingen in de toekomst zal blijven bestaan is dit bedrag in de voorziening gestort.

Stand van de voorziening toegezegde subsidies (herstructurering).

	Begroting 2012	Jaarrekening
	€ 2.069.000,-	
Budgetoverheveling 2009		€ 1.048.000,-
Overboeking overlopende passiva 2009		- 764.000,-
Storting t.l.v. exploitatie 2010		- 439.000,-
Totaal		€ 2.251.000,-
Vermindering uitkering subsidies		- 182.000,-
Nog beschikbaar		€ 2.069.000,-

In de begroting 2011 werd rekening gehouden met de kapitaallasten voor de herstructurering. De opname van deze lasten zijn door de provincie niet goedgekeurd. Bij raadsbesluit van 12 april 2011 "vaststelling startsaldo 2011" zijn de kapitaallasten uit de begroting verwijderd.

In de raadsvergadering van mei 2011 heeft de raad een besluit genomen om het Convenant Herstructurering te beperken tot twee majeure projecten, te weten Sinnebuorren te Akkrum en de Prinsessenbuurt in Grou. In beide wijken zal de woningvoorraad ingrijpend worden aangepast, de riolering worden vervangen en de openbare verlichting worden vernieuwd. Een ingrijpend onderdeel is de realisering van de randweg inclusief het plaatsen van een brug over de Polsleat in Akkrum. Voor de herstructurering in Akkrum is een krediet beschikbaar gesteld van € 5.725.000,- en voor Grou een krediet van € 3.117.000,-. De verwachting is dat in Grou de werkzaamheden in het jaar 2015 worden afgerond en in Akkrum in het jaar 2018. De gemeente en de woningcorporatie Elkien voeren nog steeds gesprekken over het beëindigen van het convenant en de financiële afwikkeling van de herstructurering.

Friese meren

In 2010 heeft er besluitvorming plaatsgevonden over de 2^e herijking van het Friese merenproject met als uitkomst dat er nog twee projecten uitgevoerd zullen worden:

- Brug Jirnsom en recreatieve voorzieningen
- Afronding Waterfront in Grou

In Jirnsum gaat het om het verhogen van de verkeersveiligheid van de Sylsbrêge en het realiseren van enkele vaarrecreatieve voorzieningen nabij het centrum (realisering 2011-2014). Binnen het project Waterfront ligt de nadruk op het realiseren van kwalitatief hoogwaardige sanitaire voorzieningen en de aanleg van een passantenhaven voor grote pleziervaartuigen. De raad heeft in zijn vergadering van 12 juli 2011 een krediet beschikbaar gesteld van € 1.618.861,--. Van de provincie wordt € 1.080.000,-- ontvangen en van derden € 150.500,--. Door te beschikken over reserves Recreatieactiviteiten en Friese Meren draagt de gemeente € 265.000,-- bij. In de 17^e wijziging 2011 is in de dekking voorzien. Bij de najaarsnota 2011 is besloten om de reserves Recreatieactiviteiten en Fries meren Project op te heffen. Hiermee is het project afgesloten.

Staande mast route

Onlangs is de 17e voortgangsrapportage Staande mast route verschenen. In de rapportage wordt door de provinciale bouwheer verantwoording afgelegd over de actuele situatie en het financiële verloop van het project. De Staande mast route is op 1 juli 2009 in gebruik genomen en per 1 oktober 2009 technisch opgeleverd. De resterende werkzaamheden beperken zich tot de aanplant van bomen in het voorjaar, het opstellen van de eindafrekening met de aannemers en het bewaken van de onderhoudstermijnen.

Daarnaast zal door de provincie nog gewerkt worden aan de uitruil en het op naam zetten van diverse percelen, het vastleggen van de beheer- en onderhoudssituatie langs het tracé en de dossiervorming. De belangrijkste conclusie uit het rapport is dat dit kan plaatsvinden binnen de gemeentelijke bijdrage. De administratieve en financiële afwikkeling heeft inmiddels plaatsgevonden zodat dit project is afgerond.

Brede scholen

In de vorige provinciale verslagen is ruimschoots aandacht besteed aan de Brede Scholen in Akkrum en Grou. Na een uitgebreide discussie heeft de raad ingestemd met de bouw van twee sobere en doelmatige scholen in Akkrum en Grou (inclusief gymlokaal en kinderopvang). Op 12 april 2011 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld van € 12.184.657,--. De totale investering past nog steeds binnen de totale financiële randvoorwaarden van de gemeente. De kapitaallasten zijn in de begroting verwerkt. Met de Stichting kinderopvang is overeengekomen dat zij hun deel middels voorschotten aan de gemeente betalen. Daarnaast is overeengekomen dat de ondergrond van de gemeente wordt gekocht. De kantine van de kaatsvereniging wordt geïntegreerd in het schoolgebouw. De meerkosten van € 45.000,-- worden gedekt uit de voorziening knelpunten sport (onderdeel van de reserve groot onderhoud). Volgens de planning zijn de scholen in het 4^e kwartaal 2012 gereed. Bij raadsbesluit van 4 oktober 2011 is een bedrag van € 426.505,-- overgeheveld van scholenbouw Grou naar Akkrum. Het in dit raadsvoorstel genoemde krediet van € 13.305.199,-- is inclusief het voorbereidingskrediet van € 1.120.542,-- en aandeel SKF van € 2.861.384,--. Het gemeentelijk aandeel bedraagt € 10.443.815,-- inclusief het voorbereidingskrediet.

4.2 Beheerplannen kapitaalgoederen

In 2009 is op basis van de beheerplannen de hoeveelheid regulier en achterstallig onderhoud bepaald. De benodigde bedragen zijn via de voorjaarsnota 2009 in de begroting 2010 en het meerjarenperspectief verwerkt. Voor regulier onderhoud werd € 6,9 miljoen berekend en voor achterstallig onderhoud € 34,5 miljoen. In de begroting 2010 is het regulier onderhoud teruggebracht naar € 6,5 miljoen en vervolgens in het saneringsplan naar € 4,3 miljoen (bezuiniging € 2,2 miljoen). Voor de berekening van de aanvullende uitkering zijn de bedragen uit de laatst goedgekeurde begroting (2009 inclusief wijzigingen) leidend.

Ontwikkelingen beheer beheerplannen.

Onderdelen	*Budget 2009	Budget werkbegroting 2010	Uitkering Artikel 12	Af + bijboeking budget t.l.v. 1 miljoen	Achterstallig onderhoud artikel 12
** Bruggen& sluisen	416.830				
Waterwegen	134.054				
** Oevers & steigers	57101				
Baggeren	0	0	273.600	-/- 273.600	
Wegen	1.233.255	1.211.998	1.344.037	-/- 32.039	3.507.258 (5j en 3,6%)
Openbare Verlichting	301.752	39.774	90.393	-/- 50.589	Verlaging budget meegenomen in relevant tekort
Abri's	3.033	eigen beleid	0	0	0
Groen	488.586	eigen beleid	0	0	0
Bomen	82.217	eigen beleid	0	0	0
**Begraafplaatsen	171.514				
Gebouwen	52.975	144.140	140.999	3.142	845.391 (5j en 3,6%)
**Gebouwen IHP	45.900				
Monumenten	54.591		0	0	0
* Sportvelden	146.669	226.500	266.634		707.209 (eigen middelen)
Speeltuinen	34.218	34.218	33.820	398	
Totaal	3.222.695				

*De verhoging van het budget wordt gedekt door een ombuiging in het sportbeleid.

In het TPO is afgesproken dat de verwachte boekwinst € 417.431,- van de Thalenschool en een bedrag voor vervanging UT hal in de voorziening onderhoud sportvelden zal worden gestort.

**Deze beheerplannen worden in het volgende artikel 12 rapport meegenomen c.q. nader beoordeeld.

In het 1^e en 2^e artikel 12 rapport is het merendeel van de beheerplannen beoordeeld. Met de beoordeling van deze beheerplannen naar de normen van artikel 12 kunnen de budgetten worden aangepast en kunnen er voorzieningen worden getroffen. Geconstateerd moet worden dat de programma/productenbegroting tot op[heden onvoldoende inzicht geeft in de opbouw van de reguliere budgetten.

Voorzieningen.

In de raadsvergaderingen van 12 juli 2011 is de raad meegedeeld dat de volgende voorzieningen/reserve zijn ingesteld.

	Raadsvoorstel	Begroting 2012
Reserve budgetoverheveling		€ 416.000,--
Voorziening onderhoud wegen,	€ 3.770.000,--	- 2.688.000,--
Voorziening gebouwen	- 846.000,--	- 668.000,--
Voorziening bruggen en sluisen		
Voorziening sportvelden	- 170.200,--	- 299.000,--
Voorziening baggeren		
Voorziening oevers en steigers		

4.3 Grondexploitatie

In de raad van 26 mei 2009 is de nota grondbeleid vastgesteld. Jaarlijks wordt de exploitatie van het grondbedrijf vastgesteld en herzien. Op basis van de jaarrekening 2010 kan de volgende opstelling worden gemaakt.

Overzicht diverse complexen en voorraden grond (x € 1.000,-)

Complex	Boekwaarde 1-1-2010	Boekwaarde 31-12-2010	Winst/ verlies	Voor- ziening	Prognose
Onderhanden werk : woningbouwlocaties					
Grut Palma	5.232	5.642	-/- 690	-/- 690	-/- 690
Woonimpuls	-/- 353	-/- 323			115
Onderhanden werk: bedrijventerreinen					
Frisia/Biensma 3	3.914	4.104	-/- 760	-/- 760	-/- 760
Spikerboar Zuid	72	79			229
MFC	328	291		-/- 350	
Totaal	9.193	9.793	-/- 1.450	-/- 1.800	

Voorraad niet in exploitatie genomen gronden

Aldeboarn Prikwei	-/- 15	-/- 15	1		
Boarnstee	607	426	-/- 26	-/- 476	
De Baai 2	650	0	1		afgesloten
Grou Noord	3.422	3.453	-/- 175	-/- 1.600	
Warten uitbreiding 2	463	463	-/- 26	-/- 330	
It Swinlan	-/- 24	0	4		afgesloten
Herstructurering Raerd	15	20			
De Stringen Akkrum	0	161	-/- 38		
Overige gronden e.d	0	0	-/- 3		
Wergea Zuidoost	69	69	-/- 6		
Grond Spikerboar Zuid	13	15	-/- 3		
Boerderij Hôflan 2	4	4	-/- 3		
Totaal voorraad grond	5.204	4.596	-/- 248	-/- 2.406	
Totaal	14.397	14.389	-/- 1.698	-/- 4.206	

Complexen met risico's

Voor Frisia en Grut Palma zijn vanwege de geraamde nadelige resultaten in 2010 voorzieningen getroffen. Voor Grou Noord is ten laste van de resultaatbestemming een voorziening getroffen van € 1,6 miljoen. In het artikel 12 rapport 2011 is aangegeven dat de per ultimo 2010 aanwezige voorzieningen van de volgende complexen terugbetaald moeten worden, indien deze geheel of gedeeltelijk ten gunste van de exploitatie vrijvallen.

Complexen Betroffen voorzieningen t.i.v. aanvullende uitkering.

Complexen	2009	2010	2011	2012	Eind
Grou Noord	0	760.000			
Grut Palma	0	690.000			
Frisia	0	1.600.000			

In de raadsvergaderingen van mei 2011 zijn de laatste herzieningen aan de raad ter vaststelling aangeboden. In het tripartiete overleg is afgesproken dat de reserve bouwgrondexploitatie komt te vervallen en alle winsten/verliezen en afwaarderingen via de algemene reserve dienen te lopen.

4.4 Conclusie

- Met betrekking tot de projecten loopt de gemeente geen/weinig risico's meer.
- De beoordeling van de beheerplannen worden meegenomen in artikel 12 onderzoek. Voor de volgbaarheid van het reguliere en achterstallig onderhoud is het wenselijk dat de administratie overeenkomstig de beoordeling van de inspecteur wordt ingericht.
- In verband met de economische crisis is het grondbedrijf kwetsbaar en lopen "Grut Palma" en "Frisia" en "Grou Noord" risico's. In 2010 zijn voor deze complexen voorzieningen getroffen ter hoogte van € 3.050.000,--.

5. Beschrijving begroting 2012

5.0 Inleiding

In het vorige provinciaal verslag is er uitvoerig aandacht besteed aan de begroting 2011. De (meerjaren)begroting 2011 gaf het volgende beeld:

	2011	2012	2013	2014
Structureel	238	-/-495	-/-1.020	-/-1.431
Incidenteel	-/-9.942	-/- 6.605	-/-6.508	-/- 6.595

Over het 1^e kwartaal 2011 zijn enkele wijzigingen doorgevoerd. Om de begroting in een reëel perspectief te plaatsen en aansluiting te vinden bij het niveau van de laatst goedgekeurde begroting 2009 is de begroting 2011 aangepast. In de 6^e wijziging "Vaststelling startsaldo 2011" zijn lasten voor herstructurering en het achterstallig onderhoud uit de begroting verwijderd. Ook zijn de saneringskosten van de vast activa, (jaarlijks 2 miljoen van de in totaal € 10 miljoen), nadat deze eerst een jaar waren doorgeschoven, op verzoek van de inspecteur, uit de begroting gehaald. Mede als gevolg van deze aanpassingen is middels de voorjaarsnota 2011 de begroting als volgt gewijzigd:

Structureel

	2011	2012	2013	2014	2015
Begroting 2011	238	-/-495	-/-1.020	-/-1.431	-/-1.431
Wijzigingen 1 ^e kwartaal 2011	43	456	984	1.748	2.139
Herschikking scholenbouw			18	31	45
Herstructurering	-/-15	-/-48	-/-82	-/-255	-/-343
Sanering activa			-/- 90	-/-450	-/-450
Effecten voorjaarsnota 2011	-/-274	-/-296	-/-229	4	-/-326
Effect nota reserves en voorz.	148	148	266	266	266
Nieuw begrotingssaldo	140	-/-235	-/-153	-/-87	-/-100

Incidenteel

	2011	2012	2013	2014	2015
Begroting 2011	-/-9.942	-/-6.605	-/-6.508	-/-6.595	-/-6.595
Wijzigingen 1 ^e kwartaal 2011	-/-9.740	-/-6.459	-/-4.425	-/-1.563	6.520
Herschikking scholenbouw	28	57			
Herstructurering	-/-42	27	34	168	207
Sanering activa			2000	8000	
Effecten voorjaarsnota 2011	118	-7			
Effect nota reserves en voorz.					
Grondbedrijf	-/-160	3	196	-/-8	-/-8
Nieuw begrotingssaldo	-/-258	-/-66	147	2	124

Bedragen x 1.000

	2011	2012	2013	2014
Primitieve begroting 2011	-/- 9.704	-/-7.100	-/-7528	-/- 8.026
Mutaties begroting 2011	9.586	6.799	7.522	7.941
Voorjaarsnotitie 2011	-/- 118	-/-301	-/- 6	-/- 85
Incidenteel	-/-258	-/-66	147	2
Structureel	140	-/- 235	-/-153	-/- 87

Saneringsplan

In mei 2010 is er een saneringsplan vastgesteld voor de jaren 2010-2015. In deze periode moest een bedrag van € 4,8 miljoen gesaneerd worden. De taakstellingen zijn of worden grotendeels gehaald. Een uitzondering hierop vormt de extra afschrijving op investeringen met maatschappelijk nut. Omdat er geen middelen uit de negatieve algemene reserve gegenereerd kunnen worden, kan niet aan deze taakstelling worden voldaan. De inspecteur neemt deze taakstelling voorlopig niet mee in de artikel 12 procedure. In het verdere verloop van de artikel 12 procedure blijft dit een aandachtspunt..

De **najaarsnota 2011** is voldoende toegelicht in het artikel 12 rapport 2011. Het structurele resultaat van € -/- 39.055 werkt negatief door in de begroting 2012. De incidentele effecten € 166.587,-- positief. In de najaarsnota is de financiële stand van zaken weergegeven tot 1 augustus 2011. De voorgestelde wijziging is per saldo klein.

5.1 Primitieve begroting 2012

	Programmabegroting	Begroting 2011			Begroting 2012			*Afwijking na wijziging
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	
1	Alg. bestuur, oo en veiligheid	382	4.011	-/- 3.629	704	4.280	-/-3.576	315
2	Leefbaarheid in dorpen	6.068	8.423	-/- 2.355	5.249	6.948	-/-1.699	134
3	Sport,cultuur,recreatie,toerisme	195	3.290	-/- 3.095	233	2.190	-/-1.957	267
4	Verkeer,vervoer en infra	204	11.695	-/- 11.491	272	5.675	-/-5.403	370
5	Werk en bestaanszekerheid	6.330	10.360	-/- 4.030	6.002	10.589	-/-4.587	-/- 251
6	Onderwijs en ontwikkeling	249	3.316	-/- 3.067	260	3.460	-/-3.200	-/-234
7	Volkshuisvesting en RO	3.703	5.676	-/- 1.973	1.885	4.725	-/-2.840	-/-370
8	Algemene dekkingsmiddelen	19.368			21.541		21.541	560
	Resultaat voor bestemming	36.499	46.771	-/- 10.272	36.146	37.867	-/-1.721	791
	Mutaties in reserves	1.144	576	568	1.738	1.597	141	-/-121
	Resultaat na bestemming	37.643	47.347	-/- 9.704	37.884	39.464	-/-1.580	670

* De afwijkingen hebben betrekking op de primitieve begroting 2011, inclusief wijzigingen en toerekening van indirecte kosten, en de begroting 2012.

Het begrotingssaldo kan als volgt worden weergegeven

Bedragen x 1.000

Relevant tekort	-/-	€ 1.949
Incidenteel	-/-	- 245
Structureel	+	- 614
Totaal	-/-	€ 1.580

De verschillen tussen de begroting 2011 en de begroting 2012 kunnen globaal als volgt worden weergegeven (Bedragen > € 50.000,--).

Programma 1 € 305.000,-- V

De kosten van herindeling worden t.l.v. herindelingsvergoeding gebracht. (V) € 187.000,-- I
 De kosten voor concerncontrol wordt negatief bijgesteld. (V) - 58.000,-- S
 De vergoeding voor dorpswachten vervalt definitief. (V) - 63.000,-- S

Programma 2 € 134.000,-- V

De beheerplannen begraafplaatsen en openbaar groen zijn niet goedgekeurd en kunnen niet uitgegeven worden. (V) € 67.000,-- S

Programma 3 € 267.000,-- V

Onderhoud UT hal te Akkrum (2011).(V) - 128.000,-- I
 Beheerplan oevers en kades nog niet vastgesteld. (V) - 88.000,-- S

Programma 4 € 370.000,-- V

Uitvoeringskredieten scholen Grou/Akkrum -onderuitputting-. (V) - 369.000,-- I
 * Beheerplan bruggen nog niet vastgesteld (geen uitgaven). (V) - 104.000,-- S

Programma 5 € 251.000,-- N

Meer uitgaven WWB. (N) € 218.000,-- S
 Bezuiniging rijk op participatiebudget. (V) -. 99.000,-- S
 Specifieke inzet middelen peuterspeelplaats.(N) -. 70.000,-- S
 Extra middelen bijzondere bijstand. (N) - 57.000,-- S
 Transitiekosten decentralisatie AWBZ. (N) - 71.000,-- I

Programma 6 € 234.000,-- N
Kapitaallasten nieuwbouw scholen en gym. lokaal Jirnsum.(N) € 321.000,-- I

Programma 7 € 370.000,-- N
Neerwaarts bijstellen leges bouw- en sloopvergunningen. (N) € 101.000,-- S
Afronding "Woonimpuls" en rente grondcomplex Grou Noord.(N) - 293.000,-- I
Opheffing BV herstructurering.(V) - 35.000,-- S
- 56.000,-- I

Programma 8

Lokale heffingen:

De inspecteur heeft een belastingvoorschrift opgelegd van 5%.(V)
Daarnaast wordt een inflatiecorrectie toegepast van 2%.(V) en - 207.000,-- S
moet de gemeente voldoen aan het toelatingskaartje voor artikel 12

Algemene uitkering conform de septembercirculaire.(N) - 254.000,-- S

Dividend: In 2011 is eenmalig dividend ontvangen van Essent.(V) - 62.000,-- I

Financieringsfunctie: (Rente)voordeel wegens betere financiële positie.(V) - 388.000,-- S

Saldo kostenplaatsen - 408.000,-- S

* Voordelen bij de niet beoordeelde beheerplannen (bruggen,oevers) zijn samengevoegd tot stelpost beheerplannen onder onvoorzien van € 263.000,--.

De begroting 2012 is door de raad vastgesteld op 15 november 2011. De begroting laat een tekort zien van € 1.579.253,-- (na bestemming). Indien rekening wordt gehouden met de aanvullende uitkering , zoals die in het 1^e artikel 12 rapport definitief is vastgesteld dan laat de begroting een structureel voordeel zien van € 615.000,-- en een incidenteel nadeel van € 245.000,--. Aangezien de aanvullende uitkering incidenteel van aard is en de gemeente niet over een structureel sluitende (meerjaren)begroting beschikt is de gemeente wederom onder preventief toezicht gesteld. Daarnaast kan gesteld worden dat de begrotingsbedragen niet reëel zijn omdat er in het laatste artikel 12 rapport nog een aantal beheerplannen beoordeeld moeten worden.

5.2 Ratio's gemeenten in Fryslân o.b.v. jaarrekening 2010 (excl. grondbedrijf)

Een aantal ratio's zijn bekend vanuit de verschillende begrotings- en herindelingscans van het ministerie van BZK. Dit betreft het financieringssaldo, de gouden balansregel, de solvabiliteit, de investeringsratio en de financieringsratio. Deze ratio's zijn aangevuld met een investeringsratio en met een ratio maatschappelijk nut per inwoner van de gemeenten. Hierna volgt een beschrijving van de verschillende ratio's die in de tabel zijn opgenomen.

Financieringssaldo

Het financieringssaldo geeft aan of de vaste financieringsmiddelen (de som van het eigen vermogen en het lang vreemd vermogen) al dan niet toereikend zijn om de vaste activa te financieren. Onvoldoende lang vermogen leidt tot een financieringstekort. Boarnsterhim heeft een overschot aan financieringsmiddelen om de vaste activa te financieren. Het overschot bedraagt € 7,8 mln. Over 2009 bedroeg het overschot € 5,7 mln.

Gouden balansregel.

Hierin wordt de ideale verhouding tussen het totaal van de vaste activa en de vaste financieringsmiddelen weergegeven. De looptijd van het vermogen dient daarbij zoveel mogelijk afgestemd te zijn op de omlooptijd van de activa. De bedrijfseconomische norm voor particuliere bedrijven is 1, dat wil zeggen dat alle vaste activa zijn gefinancierd met eigen vermogen en lang vreemd vermogen. In feite is de gouden balansregel vergelijkbaar met het financieringssaldo. Voor Boarnsterhim betekent de ratio van 1,2 dat er meer aan vaste financieringsmiddelen aanwezig zijn, dan nodig voor de financiering van de vaste activa. Over 2009 bedroeg deze ratio 1,14.

Solvabiliteit

Deze ratio geeft de mate weer waarin de gemeente haar investeringen door middel van eigen middelen financiert. Er zijn verschillende manieren om deze ratio uit te rekenen. De hier gekozen manier is het eigen vermogen te delen door de vaste activa. De solvabiliteit van Boarnsterhim is slecht en het laagst in heel Fryslân. Een solvabiliteit van 15% betekent dat 85% van de vaste activa met vreemd vermogen is gefinancierd. Overigens is dit een lichte verbetering ten opzichte van 2009 (12%).

Investeringsratio

De investeringsratio geeft de gemiddelde resterende afschrijvingstermijn weer. De ratio wordt bepaald door de boekwaarde van de activa (exclusief grondexploitatie, hypothecaire geldleningen aan personeel, deelnemingen en beleggingen en kapitaalverstrekkingen woningbouw) per 31 december te delen door de afschrijvingslasten. Een relatief lage investeringsratio geeft aan dat de gemeente haar activa relatief snel afschrijft. De lasten worden op deze wijze minder naar de toekomst verschoven. De investeringsratio van Boarnsterhim is met 16 iets onder het Friese gemiddelde van 17,5, tegenover 13,1 in 2009. Dit betekent dat de afschrijvingstermijnen van de gemeente enigszins zijn gestegen.

Financieringsratio

De relatie tussen vrijgekomen middelen (afschrijving en ontvangen aflossing) en de betaalde aflossingen op lang vreemd vermogen is een indicator voor het vermogen van de gemeente om het investerings volume op peil te houden zonder nieuw vreemd vermogen aan te trekken. In een 'normale situatie' lopen de afschrijvingen en aflossingen nagenoeg parallel. Bij Boarnsterhim is dit niet het geval. Een ratio lager dan 1 betekent dat het bedrag aan aflossingen hoger is dan het bedrag aan afschrijvingen. Voor Boarnsterhim bedraagt deze 0,68 (over 2009 bedroeg deze ratio 0,8). Over 2010 werd er voor ca € 1,1 mln meer afgelost dan er werd afgeschreven. Indien de extra afschrijvingen over 2010 buiten beschouwing worden gelaten, bedraagt het "tekort" aan afschrijvingen ca € 1,8 mln. Hiervoor moet jaarlijks financiering worden aangetrokken. Over 2009 kampte de gemeente met een soortgelijke situatie.

Een aantal gemeenten scoort "laag" in het onderdeel financieringsratio. Meestal heeft dit te maken het expireren van leningen, waardoor in 2010 grote aflossingen zijn gedaan.

Investeringen met maatschappelijk nut

Zoals is aangegeven wil de gemeente Boarnsterhim extra afschrijven op de investeringen met maatschappelijk nut. Activeren van activa met maatschappelijk nut is toegestaan vanuit het BBV. De voorkeur wordt er echter aan gegeven om deze investeringen direct ten laste van de exploitatie te brengen. De mogelijkheid om te activeren wordt echter wel geboden, omdat er gemeenten zijn die zich anders geen investeringen van maatschappelijk nut kunnen veroorloven.

Gemeenten met relatief veel activa van maatschappelijk nut zouden hiervoor als reden kunnen aangegeven dat de budgettaire positie het niet toelaat om de lasten direct ten laste van de exploitatie te brengen.

In dit overzicht is inzichtelijk gemaakt in hoeverre Boarnsterhim voor wat betreft investeringen met maatschappelijk nut afwijkt van de andere gemeenten in Fryslân. Gemiddeld in Fryslân wordt er per inwoner voor € 299,- aan activa met maatschappelijk nut geactiveerd. De gemeente Boarnsterhim heeft voor € 521,- per inwoner aan activa met maatschappelijk nut geactiveerd. Ten opzichte van het gemiddelde in Fryslân (zonder de gemeente Boarnsterhim) heeft de gemeente Boarnsterhim voor € 521,- -/ - 299,- * 19.357 inwoners = € 3,6 mln meer activa van maatschappelijk nut.

Geconstateerd kan worden dat de gemeente Boarnsterhim, de eilanden buiten beschouwing gelaten, hiermee hoog scoort.

	Financie- ringssaldo	Gouden balansregel	Solva biliteit	Inv. ratio	Financ. ratio	Inv.maatsch. nut p/inw
Achtkarspelen	-3.234	0,96	0,32	18,4	0,91	304
Ameland	-1.047	0,96	0,41	20,7	0,90	396
Bolsward	1.785	1,06	0,29	27,8	1,43	179
Boarnsterhim	7.859	1,20	0,15	16,0	0,68	521
Dantumadiel	-1.045	0,97	0,57	11,4	6,95	106
Dongeradeel	-3.056	0,97	0,21	21,4	0,71	289
Ferwerderadiel	-141	0,99	0,39	24,7	1,49	304
Franekeradeel	8.964	1,23	0,64	7,8	3,61	97
Gaasterlan Sleat	8.221	1,46	0,92	11,5	2,68	265
Harlingen	1.293	1,02	0,57	24,9	12,65	0
Heerenveen	119.671	1,99	0,48	19,3	0,50	67
Het Bildt	4.307	1,27	0,71	14,8	2,98	339
Kollumerland	2.308	1,06	0,34	14,0	2,80	370
Leeuwarden	79.346	1,26	0,34	25,3	1,36	327
Leeuw'deel	2.729	1,15	0,29	19,4	0,97	237
Lemsterland	131	1,00	0,39	18,6	1,41	97
Littenseradiel	1.207	1,04	0,47	22,6	1,23	796
Menaldumadeel	2.184	1,07	0,29	18,1	1,59	409
Nijefurd	-1.291	0,95	0,63	14,4	4,06	645
Ooststellingwerf	4.638	1,06	0,44	28,9	2,31	151
Opsterland	-776	0,99	0,49	5,1	9,13	463
Schier	-503	0,94	0,32	19,3	0,48	766
Skarsterlan	14.369	1,23	0,63	11,8	1,36	473
Smallingerland	9.291	1,05	0,48	25,4	1,27	52
Sudwest Fryslan	4.825	1,03	0,38	22,6	1,63	53
Terschelling	140	1,01	0,52	18,0	3,15	62
Tytsj.diel	11.615	1,16	0,47	15,0	2,00	121
Vlieland	2.989	1,25	0,59	7,1	1,29	0
Weststellingwerf	20.793	1,25	0,21	20,9	0,95	255
Wunseradiel	-1.769	0,94	0,47	11,9	4,66	654
Wymbritseradiel	-1.355	0,95	0,56	5,0	6,17	467
Gem. gemeenten	9.498	1,11	0,45	17,5	3	*299

* het gemiddelde is hier een gewogen gemiddelde tussen de activa van maatschappelijk nut in vergelijking met het aantal inwoners in de gemeente.

5.3 Conclusie

- Indien er geen rekening wordt gehouden met de aanvullende uitkering van het Rijk dan bedraagt het begrotingstekort voor het jaar 2012 € 1.579.000,-- (negatief).
- De begroting 2012 is niet reëel omdat er nog een aantal beheerplannen beoordeeld moeten worden.
- Het saneringsplan 2010-2015 ligt op schema. Van het onderdeel extra afschrijving op investeringen met maatschappelijk nut wordt voorlopig afgezien. Uit de ratio's blijkt dat de gemeente in het jaar 2010 hoog scoort op dit onderdeel. Een aanvullende uitkering voor enige investeringen met maatschappelijk nut kan een mogelijke oplossing zijn voor het huidige financiële problemen.

6 Toezicht

6.0 Inleiding

Op grond van de Gemeentewet, respectievelijk de Wet gemeenschappelijke regelingen, houden wij toezicht op de financiële positie van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. De wettelijke bepalingen vinden sinds 1 januari 2009 hun uitwerking in het Gemeenschappelijk Financieel toezichtskader "Zichtbaar toezicht". Het beleid van de provincie is erop gericht om een gezond financieel beleid bij de gemeente te bevorderen met in achtneming van de autonomie van de gemeenten. De gemeenteraad is immers de eerst verantwoordelijke voor een gezond financieel beleid. Ons toezicht kenmerkt zich daarom door een terughoudende opstelling. Repressief toezicht is hierbij regel en preventief toezicht een uitzondering. De inzet is om voor de toekomst het toezicht uit te voeren in overeenstemming met de landelijke norm d.w.z. risicogericht en proportioneel.

6.1 Het toezicht in 2011

Bij brief van 15 december 2010 is de gemeente Boarnsterhim onder preventief toezicht geplaatst met als reden dat de programmabegroting 2011 een aanmerkelijk structureel tekort vertoonde. Dit besluit werd mede gedragen door het feit dat de gemeente bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een aanvraag had ingediend om, op grond van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet, in aanmerking te komen voor een aanvullende bijdrage uit het gemeentefonds. Dit besluit is verdaagd en op 28 mei 2011 is goedkeuring onthouden aan de door de raad vastgestelde begroting 2011.

De gemeente Boarnsterhim heeft bij raadsbesluit van 15 november 2011 wederom een beroep gedaan op artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. Ook voor 2012 schieten de algemene middelen van de gemeente tekort en is er sprake van een aanmerkelijk en structureel tekort. Ook het meerjarenperspectief geeft geen zicht op een sluitende begroting in de toekomst.

De besluiten met financiële consequenties die door de gemeenteraad en het college zijn genomen, zijn vooraf met de toezichthouder en vervolgens in het TPO besproken. De daaruit voortvloeiende begrotingswijzigingen 2011 (nummers 1 t/m 22) zijn aan Gedeputeerde Staten gezonden met een aanvraag voor het doen van uitgaven. Besloten is om aan deze aanvragen voor het doen van uitgaven onze goedkeuring te verlenen.

Op 9 februari 2011 is het eerste artikel 12 rapport aangeboden. Dit rapport, dat grotendeels in het teken stond van het beoordelen van beheerplannen, is besproken in het tripartiete overleg. Ook het vervolg rapport, dat ons op 24 november 2011 is toegezonden, is uitvoerig in het tripartiete aan de orde geweest.

Op 22 november 2011 heeft de gemeente met de 5 betrokken gemeenten een eensluidend herindelingsontwerp vastgesteld. De gemeenten staat per die datum, naast het preventieve toezicht om financiële redenen, van rechtswege onder het Arhi toezicht. In 2011 zijn aan de formele verplichtingen betreffende artikel 21 en artikel 50 van de wet Arhi voldaan.

In het kader van het financiële toezicht en het Arhi toezicht is er het afgelopen jaar diverse malen bestuurlijk overleg geweest. Ook is Gedeputeerde Staten zowel mondeling als schriftelijk ingelicht over de artikel 12 procedure.

BIJLAGEN

- I Samenstelling bestuur en kerngegevens gemeente Boarnsterhim**
- II Begrotingswijzigingen 2011**

Bijlage 1 Samenstelling bestuur en kerngegevens gemeente Boarnsterhim**Samenstelling gemeenteraad 2010-2014**

Leden van de raad	
Aantal	Namens
4	Gemeentebelangen
3	PvdA
3	FNP
2	CDA
2	VVD
2	D 66
1	Groen Links

Leden van het college van burgemeester en wethouders	
T. Baas	Burgemeester
F.A.J.M. van Beek	Wethouder
Mw. H.J. de Haan-Laagland	Wethouder
Mw. M.A.J. Jager-Wöltgens	Wethouder
G. Heeringa	Gemeentesecretaris

Kerngegevens

A. Sociale structuur (op begrotingsbasis)	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal inwoners	19317	19275	19.342	19358	19335
waarvan: 0-4 jaar	1066	979	977	911	875
4-12 jaar	2128	2174	2177	2182	2180
12-28 jaar	1400	1390	1426	1414	1425
18-65 jaar	12124	12064	11958	11943	11800
65 jaar en ouder	2599	2668	2804	2908	3055
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden WWB	200	180	190	185	210
Aantal uitkeringsgerechtigden ingevolge: de wet I.O.A.W.	12	10	18	14	12
de wet I.O.A.Z.	4	3	5	5	5
Aantal tewerkgestelden in sociale werkgemeenschappen	82	86	85	83	86
B. Fysieke Structuur (op begrotingsbasis)	2008	2009	2010	2011	2012
Oppervlakte gemeente (in ha):	16859	16859	16859	16858	16858
waarvan: binnenwater (in ha)	1499	1499	1499	1499	1499
beschermde dorpsgezichten	5	6	6	6	6
Aantal woningen	8277	8382	8344	8264	8407
Lengte van de wegen (in km)	246	246	249	249	249
Lengte van de recreatieve fiets-, ruiter- en wandelpaden (in km)	35,0	35,0	118	118	118
Lengte fiets- en voetpaden (in km)					
Lengte van de waterwegen (in km)	109	109			
Aantal ha. water waar de gemeente vaarwegbeheerder is			290	290	290
Aantal ha. openbaar groen (excl.begraafplaatsen, sportvelden en bossen)			191	191	294
Aantal ha. openbaar groen, buiten de bebouwde kom			130	130	153
Aantal ha. openbaar groen, binnen de bebouwde kom			61	61	141
Aantal ha. openbaar groen	48	67,4			

Bijlage 2

Begrotingswijzigingen 2011

1. Programmabegroting 2011.

In de 1^e wijziging wordt voorgesteld om een aantal verordeningen betreffende belastingen, heffingen en leges vast te stellen alsmede kredieten beschikbaar te stellen betreffende riolering, brandweertaken, vervanging materieel en automatisering. Omdat zowel het vaststellen van de verordeningen als het beschikbaar stellen van kredieten een formele aangelegenheid is en derhalve geen invloed heeft op het begrotingsresultaat kan ik hiermee instemmen. Deze instemming geldt thans (nog) niet voor het krediet voor de jaarschijf 2011 van het Integraal Huisvestingsplan (IHP), omdat de afstemming hierover in het tripartiete overleg (TPO) nog niet is afgerond. Totdat het overleg hierover in het TPO is afgerond wordt dit onderdeel van deze begrotingswijziging aangehouden.

2. De gemeente in de veiligheidsregio.

De wet veiligheidsregio's is met ingang van 1 oktober 2010 van kracht. Indien de gemeente de hieraan verplicht gestelde taken en kwaliteitseisen zelfstandig op zich zou nemen zou dit leiden tot aanzienlijke hogere uitgaven. Omdat deze uitgaaf onvermijdelijk is kan ik met deze wijziging instemmen.

3. Budgetoverheveling budgetten 2010 naar 2011.

In het tripartiete overleg is met de budgetoverheveling ingestemd onder de voorwaarde dat de overlopende budgetten in een aparte jaargebonden bestemmingsreserve gestort dienen te worden.

4. 1^e wijziging programmabegroting 2011.

Deze wijziging wordt aangehouden tot er in het tripartiete overleg overeenstemming is bereikt over de correctie van de begroting 2011.

5. Verkennend onderzoek grondtransacties.

In verband met een onderzoek naar grondtransacties betreffende de realisatie van de Klassieke Schepenhaven is er een extern onderzoek ingesteld. Omdat het hier gaat om integriteitsvraagstuk is deze uitgave onvermijdelijk geworden en kan ik hiermee instemmen.

6. 2^e wijziging van de programmabegroting 2011 (startsaldo).

In het tripartiete overleg (TPO) van 29 maart j.l. is afgesproken dat de programmabegroting 2011 aangepast dient te worden aan de productieraming 2011. Om deze aanpassing mogelijk te maken zal een aantal correcties plaats moeten vinden te weten:

- de Kaldenkorting, (maakt geen nog deel uit van de algemene uitkering)
- sanering van activa (de beschikbare middelen zijn ontoereikend)
- herstructurering (de beschikbare middelen zijn ontoereikend)
- achterstallig onderhoud beheerplannen (worden na art. 12 onderzoek, ingebracht bij afzonderlijk raadsvoorstel).

Aangezien deze correcties zijn gedaan in overeenstemming met hetgeen in het TPO is besproken, kan ik met deze wijziging instemmen.

7. Definitief beschikbaar stellen kredieten scholenbouw Akkrum/Grou.

Aangezien de hiervoor beschikbaar gestelde kredieten binnen de door de raad vastgestelde financiële kaders vallen kan ik hiermee instemmen.

8. Herschikking uitvoeringskredieten scholenbouw Grou en Akkrum.

In de 15^e wijziging van 2010 is toestemming gegeven tot het herschikken van uitvoeringskredieten voor scholenbouw in Grou en Akkrum. In navolging van deze wijziging kan ik met deze wijziging instemmen.

9. Herstructurering Grou/Akkrum.

Door de woningcorporatie Elkien wordt € 54,-- miljoen geïnvesteerd in het herstructureringsproces Akkrum (Sinnebuorren) en Grou (Prinsessenbuurt). Deze investering leidt tot een opwaardering en vernieuwing van de infrastructuur (straten, riolering, groen) en wordt uiteindelijk de randweg in Akkrum gerealiseerd. Voor het convenant herstructurering betekent dit dat het huidige college zich beperkt tot deze 2 majeure projecten en afziet van verdere verplichtingen. In totaal wordt voor Akkrum een krediet

beschikbaar gesteld van € 5.725.000,-- (excl.) en voor Grou € 3.117.000,-- (excl.). Hoewel de hieraan verbonden lasten nog niet zijn verwerkt in de voorjaarsnotitie 2011 kan ik met de beschikbaarstelling van deze kredieten instemmen, omdat in het tripartiete overleg (TPO) toestemming is gegeven voor het gemeentelijk uitvoeringsplan en de financieringsopzet. Daarnaast is in het TPO afgesproken dat de opbrengst van de verkoop van de voormalige Thalenschool niet zal worden toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondexploitatie, maar aan de voorziening onderhoud sportvelden.

10. Herziening grondexploitatie.

De grondexploitaties worden jaarlijks herzien. In bijgaand voorstel vindt de herziening van de grondexploitatie 2011 plaats. Omdat in het TPO is besproken dat de resultaten van de grondexploitatie ten laste c.q. ten gunste van de resultaat bestemming moeten komen kan ik met deze wijziging instemmen.

11. Voorjaarsnota 2011.

De voorjaarsnota 2011 sluit met een structureel voordelig saldo van € 140.000,-- en een incidenteel nadeel van € 258.000,--. De stand van de algemene reserve bedraagt € 4,4 miljoen. In het TPO is hiermee ingestemd.

12. Sportaccommodatiebeleid.

Het sportaccommodatiebeleid wordt herzien en aangepast. De tarieven van sportvelden en gymzalen worden vanaf 1 juli 2011 aangepast. Er wordt een voorstel gedaan voor gedifferentieerd onderhoud, inzet van vrijwilligers en areaal verkleining. In het TPO is hiermee ingestemd.

13. Vervolgonderzoek grondtransacties.

Het bureau BING heeft opdracht gekregen voor een verkennend onderzoek naar diverse grondtransacties. In het TPO is afgesproken dat deze kosten t.l.v. de algemene reserve gebracht kunnen worden.

14. Beleidsnotitie openbare verlichting.

Er is een beleidsnotitie openbare verlichting vastgesteld. Deze beleidsnotitie kan binnen de artikel 12 normen worden uitgevoerd.

15. Nota reserves en voorzieningen.

Door beschikbaarstelling van de nota ontstaat er een structurele vrijval van € 265.800,-- en een incidenteel resultaat van € 170.200,--. Het structurele deel komt t.g.v. de exploitatie en het incidentele deel wordt toegevoegd aan de voorziening achterstallig onderhoud sportvelden.

Voor de beheerplannen wordt per onderdeel een voorziening ingesteld alsmede een reserve budgetoverheveling. Er moet een nader onderzoek plaatsvinden binnen de producten begraven en onderhoud graven.

16. Verwerking artikel 12 rapport.

De uitkomsten van het artikel 12 rapport 2010 worden in de begroting verwerkt.

17. Afronding waterfront Grou.

Voor de 2^e herijking van het Friese Merenproject worden de reserves Recreatieactiviteiten en de Friese Meren ingebracht groot € 265.000,--.

18. Najaarsnota 2011.

De najaarsnota 2011 is in het artikel 12 rapport 2011 verwerkt.

19. Verschuiving krediet scholenbouw Grou naar scholenbouw Akkrum.

Voor de scholenbouw Akkrum en Grou is een krediet beschikbaar gesteld van € 13.305.199,--. Dit bedrag is onderverdeeld tussen de scholen. Thans wordt een bedrag van € 426.505,-- overgeheveld van Grou naar Akkrum. Er vindt geen overschrijding van het totale krediet plaats.

20. Woonrijp maken MFC Grou.

De raad heeft op 8 november 2011 ingestemd met het woonrijp maken van het MFC te Grou. Er wordt een aanvullend krediet beschikbaar gesteld van € 80.000,--. Dekking is gezocht in een interne bijdrage uit het regulier budget wegen € 20.000,-- en overheveling van het budget investering Swettebuorren in Aldeboarn € 60.000,--. In het TPO van 26 oktober 2011 is hiermee ingestemd.

21. Verwerking artikel 12 rapport 2011.

22 Slotwijziging.

In de slotwijzigingen wordt de actuele stand van de begroting weergegeven. Het begrotingsresultaat bedraagt € 53.724,-- structureel en € 218.807,-- incidenteel.

**BIJLAGE 3: CHECKLIST BEGROTING 2011 OP AANWEZIGHEID VIA BBV
VOORGESCHREVEN ONDERDELEN**

Gemeente <Boarnsterhim>					
art	omschrijving	onderwerp	sub-onderwerp	j/n	eventuele actie
8	programmabegroting			ja	
		programmaplannen 3 w's		ja	
	overzicht dekkingsmiddelen			ja	
		lokale heffingen (waarvan besteding niet gebonden)		ja	
		algemene uitkering		ja	
		dividend		ja	
		saldo financieringsfunctie		ja	
		saldo BTW-compensatiefonds		ja	
		overige algemene dekkingsmiddelen		ja	
10	paragraaf	lokale heffingen		ja	
			geraamde inkomsten	ja	
			beleid	ja	
			overzicht diverse heffingen	ja	
			lastendruk	ja	
			kwijtscheldings-beleid	ja	
11	paragraaf	weerstandsvermogen		ja	
			weerstands-capaciteit	ja	
			risico's	ja	
			beleid	ja	
12	paragraaf	onderhoud kapitaalgoederen		ja	
			wegen	ja	
			riolering	ja	
			water	ja	
			groen	ja	
			gebouwen	ja	
			beleidskader plannen	ja	
			financiële vertaling	ja	
13	paragraaf	financiering		ja	
			conform Wet fido (zie handreiking)	ja	
14	paragraaf	bedrijfsvoering		ja	
			beleids-voornemens	ja	
15	paragraaf	verbonden partijen		ja	
			visie op partijen in relatie tot programma's	ja	
			beleids-	ja	

Gemeente <Boarnsterhim>					
art	omschrijving	onderwerp	sub-onderwerp	j/n	eventuele actie
			voornemens		
16	paragraaf	grondbeleid		ja	
			visie in relatie tot doelstellingen programma's	ja	
			uitvoering grondbeleid	ja	
			actuele prognose resultaten	ja	
			onderbouwing geraamde winstnemingen	ja	
			reserves grondexploitatie in relatie tot risico's	ja	
17	overzicht baten/lasten			ja	
		per programma de raming van de baten/lasten en het saldo		ja	
		overzicht van geraamde algemene dekkingsmiddelen		ja	
		bedrag voor onvoorzien		ja	
		resultaat voor bestemming		ja	
		toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen		ja	
		geraamde resultaat na bestemming		ja	
19	toelichting overzicht baten/lasten			ja	
		overzicht van geraamde incidentele baten en lasten		ja	
20	uiteenzetting van de financiële positie			ja	
		gevolgen financiële positie van bestaand en nieuw beleid		ja	
		arbeidskosten		ja	
		investeringen gesplitst in economisch en maatschappelijk nut in openbare ruimte		ja	
		de financiering		ja	
		verloop van reserves en voorzieningen		ja	
21	toelichting uiteenzetting van de financiële positie			ja	
		grondslag ramingen		ja	
		ontwikkelingen t.o.v. vorig begrotingsjaar		ja	

22	meerjarenraming			ja	
		gevolgen 3 jaren		ja	
		gevolgen financiële positie van bestaand en nieuw beleid		ja	
		arbeidskosten		ja	
		investeringen gesplitst in economisch en maatschappelijk nut		ja	
		de financiering		ja	
		verloop van reserves en voorzieningen		ja	
23	toelichting MJB			ja	
		grondslag ramingen		ja	
		ontwikkelingen t.o.v. vorige MJB		ja	
66	productramingen			ja	Door college vastgesteld
		uitwerking programma's in producten		ja	
		per product de lasten/baten en het saldo		ja	
		verdelingsprincipe		ja	
		totalen sluiten aan met programma's		ja	
67	toelichting productramingen			ja	
68		overzicht kapitaallasten		ja	
			afschrijvingen	ja	
			rente	ja	
71	informatie van derden			ja	
		conversietabel producten-programma's		ja	
		conversietabel producten-functies		ja	
		gegevens voor 15-11 bij GS		nee	Begroting is op 15/11 vastgesteld en meteen daarna aangeleverd bij GS